

Elamiseks mõeldud elu

**LOOD PEREDEST, KES KASVATAVAD
TEISTEST VANEMATEST SÜNDINUD LAPSI**

Raamatu väljaandmist on toetanud Hasartmängumaksu Nõukogu

MTÜ Oma Pere tänab kõiki, kes raamatu loomisse oma panuse andsid

Tegelaste nimed on nende privaatsuse kaitseks osaliselt muudetud

©Helen Michaels ja MTÜ Oma Pere, 2014
Toimetanud Helle Parmas, Anneli Aasmäe
Korrektuur Kristi Kallaste
Kujundanud Maite Kotta
Fotod Katrina Tang, Maite Kotta

Trükitud OÜ Greif trükikojas

MTÜ Oma Pere toetab lapsendamist
www.omapere.ee

ISBN 978-9949-518-41-8

Elamiseks mõeldud elu

**LOOD PEREDEST, KES KASVATAVAD
TEISTEST VANEMATEST SÜNDINUD LAPSI**

TALLINN 2014

Sisukord

EESSÕNA AUTORILT / 7

JULGUS RÄÄKIDA OMA LUGU / 11

HABRAS ELU / 15

ÜHEKSA SUVE / 27

DAMASKUSE SAVI MINU SELJAKOTIS / 47

AJA ALGUS / 69

IGA LAPS ON VÄÄRT, ET TEMAGA TUTTAVAKS SAADA / 87

ARMASTUS EI HÜÜA TULLES / 101

MA TULEN SULLE TEE PEALE VASTU / 117

OOTA, MA TULEN KA! / 129

AGA RÄÄGI MULLE, MIDA SINA ISE TAHAD? / 141

ELU RIDAKÜLAS / 165

PRIVILEEG / 181

HIRMU KAMMITSAIS / 193

PÄHKLIBESEE SIDRUNIKREEMIGA / 207

MÖTTEID MAIE SALUMILT JA VIHU ORGMETSALT / 221

EESSÕNA

Minu teekond käesoleva raamatu tegelaste – teistest vanematest sündinud lapsi kasvatavate perede juurde – sai alguse aastal 2011, kui olin alustanud vabatahtlikuna tegevust mittetulundusühingus Oma Pere. Koostööst Oma Pere tegevjuhi Sigrid Petofferi ja fotograafi Katrina Tangiga sündis fotonäitus, mis ringles 2012. aastal peaaegu üheksa kuud mööda Eestit. Lapsendamisele pühendatud näitust külastas ja perede pilte tutvustavaid tekste luges üle 10 000 inimese. Oli ütlemata selge, et lood elust enesest puudutasid paljusid inimesi, kes olid otseselt või kaudselt seotud teistest vanematest sündinud laste kasvatamisega. Näitusest, piltidest ja pilte tutvustavatest tekstidest kasvas välja 14 lugu käesolevasse raamatusse.

Sotsiaalanthropoloog Brian Palmer, kes peab loenguid Harvardi, Göteborgi ja Uppsala ülikoolides, on tegelenud kodanikujulguse teemaga tõsisemalt viimased kümme aastat. Teadlane on akadeemiliselt tõestanud, kuidas ühe inimese väike tegu, emotsioon ja lugu võivad muuta kogu maailma. Raamatus, mida sa lugema hakkad, on hetked ja emotsioonid, mis on päriselt läbi elatud. Nende perede lood on osaliselt ka meie endi lood – kaotused ja võidud, loobumised ja uued algused. Just need tavalised eesti perede lood “meenutavad, mida tähendab olla inimene ning mille nimel on mõtet elada”, kui kasutada Palmeri sõnu.

Minu salasooviks on, et need 14 tegelikkuses sündinud lugu inspireerivad sind samamoodi nagu need inspireerisid mind kirjutades. Et neid lugusid lugedes leiad sa eneses üles oma pere loo ning mõistad, et valikud, mille ette elamiseks mõeldud elu meid vahetevahel seab, on mitmekihilised. Põgus pildike teiste inimeste elust võib mõnikord olla sinu enese või sinu oma pere loo avastamisel võtmeks ja inspiratsiooniks.

HELEN MICHAELS

Julgus rääkida oma lugu

LEA LUGU

Kui aastaid lapsendamisega tegelenud sotsiaalametnik Lea Möll 2002. aasta 17. augusti hommikul voodist üles tõuseb, on ta vaevu mõned tunnid maganud. Käes on see tähtis päev, mil Lea ja veel paar inimest on otsustanud korraldada Laulasmaal seminari lapsendajaperedele. Kuni selle päevani oli tema suurimaks hirmuks, kas leidub piisavalt peresid, kes julgevad niisugusele üritusele tulla. Kes julgevad pöranda alt välja tulla ja teisi omataolisi kohata.

Lea vaatab kella ja paneb käekotti ettekande, mille ta on juba kaks nädalat varem valmis kirjutanud ja mis köögilaual pruunide kaante vahel lebades oma tähtsat hetke ootab. Mõni tund hiljem seisab ta kuulajate ees ja alustab kõnet. Ta räägib lapsendamise ajaloost nii, nagu tema, üle paarikümneaastase staažiga sotsiaalametnik seda näinud on: „Mäletan hästi 1980. aastaid ja neid emmesid, kes käisid enne beebi lapsendamist ringi, padjad kleidi alla seotud, et jätta muljet peatsest sünnitamisest. Keegi ei julgenud rääkida, et tema on see imelik inimene, kes soovib ja tahab kasvatada vanemlikust hoolitsusest ilma jäänud last...” Kui Lea sel augustikuu päeval oma ettekande lõpetab ja kuulajaid vaatab, mõistab ta, et aeg on lapsendajatele tugivõrgustiku loomiseks küps. Seminari-le tulnud kolmeteistkümnest perest saab alguse Adoptiivperede Selts. Hiljem, aastal 2007, jätkub Adoptiivperede Seltsi tegevus juba mittetulundusühinguna Oma Pere.

Sellest päevast on möödunud aastaid, aga Lea saab tänaseni kirju lapsest loobujatelt ja lapsendatutelt.

„Aastal 1984 sündis mul Pärnus tütar. Olin sel hetkel noor ja sotsiaalselt ebaküps. Rasedus oli minu jaoks ootamatu, ma ei saanud millestki aru, ema ees oli pöörane hirm. Ema elas Türil ja oli väga range inimene. Oma esimesest rasedusest olen julgenud rääkida ainult ühele sõbrannale.